

„Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“

Riigihange nr 222076

Ühistegevuse valdkonna aruanne

Poolaasta aruanne
01. jaanuar 2022 – 30. juuni 2022

Eesti Maaülikool,
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda,
Eesti Taimekasvatuse Instituut,
Eesti Toiduainetööstuse Liit,
Maaelu Edendamise Sihtasutus,
Mahepõllumajanduse Koostöökogu,
Põllumajandusuuringute Keskus.

Juuli 2022

Sissejuhatus

Siinses 2022. aasta esimese poolaasta aruandes tutvustatakse ÜhendPiP-i ühistegevuse valdkonna tegevusi alates 1. jaanuarist 2022 kuni 30. juunini 2022. Tegevusi viiakse ellu hankelepingu nr 222076/6 raames, mis sõlmiti 6. detsembril 2021. Hankelepingu nr 222076/6 lisas 1 olevas tellimuse tegevuste loetelu kinnitas ühistegevuse valdkonna nõukogu 26. novembril 2021 toimunud veebikoosolekul.

Valdkonda koordineerib Eesti Maaülikool (EMÜ) ja selle tegevuste lepingujärgne maksumus on 95 900 eurot. Tänavu viivad tegevusi ellu valdkonna koordinaator koos Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojaga (EPKK). Ühistegevuse valdkonna tegevuste korraldamine läheb plaanipäraselt ja jätkub 2022. aasta teisel poolaastal.

Ellu viidud tegevused

Valdkonnas on 2022. aasta esimesel poolaastal ellu viidud 4 infopäeva, üks täienduskoolitus ja üks õpiring. Kõik infopäevad toimusid veebis, koolituse ja õpiringi puhul õnnestusid ka kohapealsed kohtumised.

Infopäev vähemalt 3 ak tundi „Rohelepe ja ühistud: piimatootmise tulemuslikkuse ja keskkonnamõju mõõtmine“

Aeg: 12. jaanuar 2022 kell 10.00–13.00

Koht: Zoom

Korraldaja: EMÜ

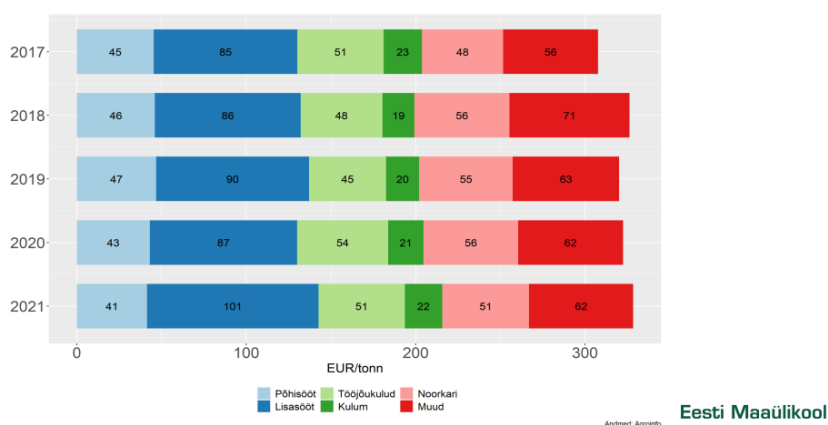
Osalejaid: 51

Info veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-rohelepe-ja-uhistud-piimatootmise-tulemuslikkuse-ja-keskkonnamoju-mootmine/>

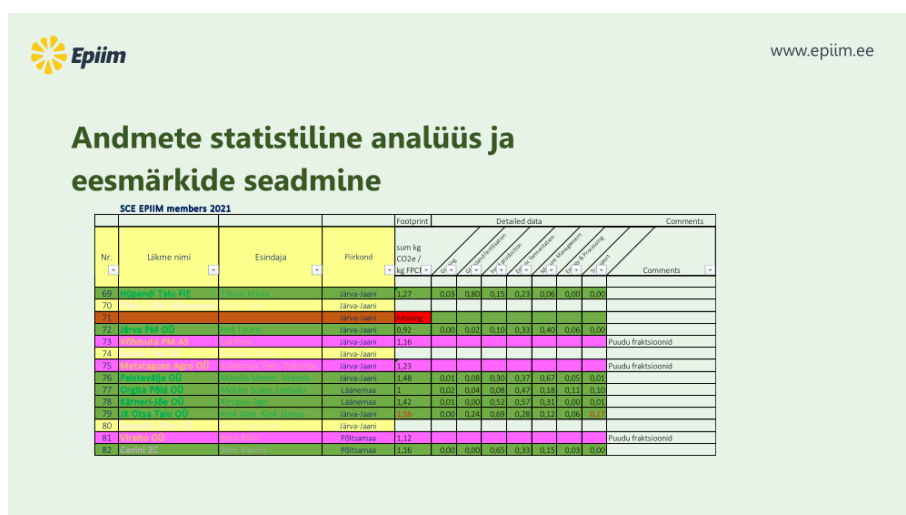
Lühikirjeldus

Infopäeval tutvustasid Rando Värnik (EMÜ) ja Aadi Remmik (EMÜ) indikaatoreid, mida kasutakse piimatootmise tulemuslikkuse mõõtmiseks. Sisendihindade kasv ja madalad piima kokkuostuhinnad sunnivad tootjaid tootmist üha efektiivsemaks lihvima, mis puudutab muuhulgas loomade söötmist. Esinejad tõid välja, kuidas lüpsikarja lisasööt tõstab selle piimatoodangut ainult teatud piirini, misjärel ületab söödakulu piimatoodangu kasvust saadava tulu. Rääkimata tõsiasiast, et lisasööda tootmine ja kasutamine paiskab haljassöödast õhku hoopis enam kasvuhoonegaase.

Piima tootmisomahind 2017-2021

Liis Tuur (SCE E-Piim) tutvustaski, kuidas Epiim hindab liikmete piimatootmise keskkonnajalajälge ja ühistu tegevuse laiemat mõju. Ühistu vorm annab olulise eelise, kuna see võimaldab infot jagada ja võrrelda seda paljude põllumajandustootjatega nii Eestis kui ka Lätis. Ettekandest tuli välja, et keskkonnamõju muutub oluliseks investeerimisprojektide hindamise mõõdikuks, kuna seda hindavad nüüd ka laenuandjad. Seetõttu kasutabki Epiim tööriista nimega Cool Farm Tool, mis evib välismaal juba laiemat kasutajaskonda. Samas tõdes Tuur, et tähtis on suunata avalikku arvamust, tagamaks Epiima ja sarnaste ettevõtmiste edu.

Osa võttis 51 inimest, kelle hulka kuulusid põllumajandusettevõtete ja -ühistute juhid ning töötajad, Maaeluministeeriumi ametnikud, EMÜ töötajad ja ajakirjanikud.

Mõju, tagasiside ja jätkutegevused

Kuigi Epiima tegelikke süsinikjalajälge mõõtmise tulemustest räägiti vaid põgusalt, olid need mõjuvad. Eestis ei ole palju võrreldavaid kogemusi, mistõttu saab Epiima kogemusest palju õppida. Seetõttu on tulevikuski kavas teema juurde naasta ja uurida, kuidas hinnata tootmise keskkonnajalajälge, kas ja kuidas on siin abi ühistutest ja milleks seda üldse teha.

Päevakajaline teema tõi üritusele osalejaid, kes tavaliselt ühistegevuse valdkonna tegevustega kokku ei puutu. Piimatootmise tulemuslikkuse mõõtmise indikaatorite vastu tuntakse alati huvi, kuid side rohepöörde ja keskkonnamõjuga elavdab seda veelgi. Osalejad soovisid edaspidi

sarnaste teemade kohta rohkem teada saada, eriti Epiima kogemuse kohta liikmete farmides biogaasi tootmise kohta.

Infopäev veebis lektoritasuga „Ühistutest, tootjaorganisatsioonidest ja kaitsest ebaausate kaubandustavade vastu” (tellimuses infopäev vähemalt 3 ak tundi)

Aeg: 17. märts 2022 kell 10.00–12.35

Koht: Zoom

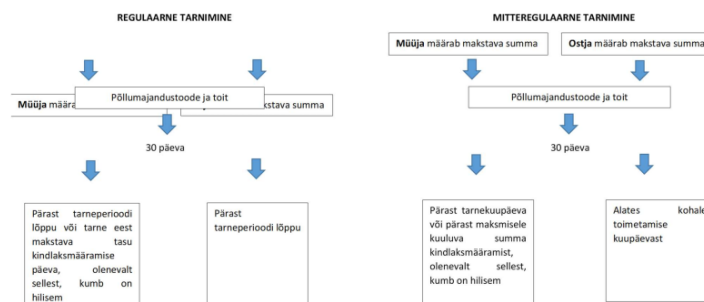
Korraldaja: EPKK

Osalejaid: 22

Info veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-infopaev-uhistutest-tootjaorganisatsioonidest-ja-kaitsest-ebaausate-kaubandustavade-vastu/> ja <https://epkk.ee/epkk-infopaev-uhistutest-tootjaorganisatsioonidest-ja-kaitsest-ebaausate-kaubandustavade-vastu/>

Infopäeva eesmärk oli anda kuulajatele olulist infot tegevuste ja seaduste/määruste rakendamise kohta, mis võimaldavad tugevdada tootja potentsiaali toidu tarneahelas. Eelmisel aastal jõustus seadus, mis võimaldab tootjatel ennast kaitsta neile peale surutud ebaausate kaubandustavade vastu. Tootjad aga ei ole seda võimalust kasutanud, kuna seaduse rakendamine ning konfidentsiaalsuse tagamine tekitab jätkuvalt küsimusi. Seaduse rakendamisest rääkis Katrin Tasa (Konkurentsiamet).

Tasumise skeem

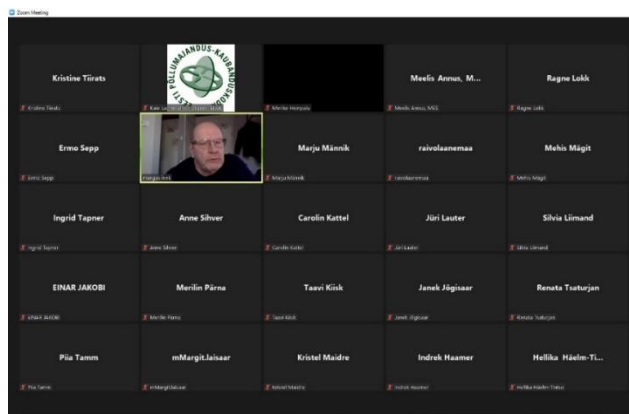
Tootjaorganisatsioonide moodustamist peetakse teiseks võimaluseks, kuidas tootjad oma turujõudu suurendada saavad. Uuel programmiperioodil on oluliselt muudetud lähenemist ühistulise tegevuse toetamiseks ning seadusandlik raamistik ning toetused keskenduvad peamiselt tootjaorganisatsioonidele. Ragne Lokk (Maaeluministerium) ja Janeli Tikk (Maaeluministerium) andsid infopäeval kuulajatele ülevaate nõuetest, mis tootjaorganisatsiooni tunnustamisele kehtivad ning andsid ülevaate toetustest, mis järgmisel programmiperioodil ühistulist tegevust toetavad.

Mis on tootjaorganisatsioon?

Tootjaorganisatsioon on Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika meede põllumajandus- tootjate turujõu suurendamiseks

Esindatud olid ka praktikud, kes tutvustasid tootjaorganisatsiooni tunnustamise protsessi läbimist ning tootjaorganisatsioonide ja ühistute toetamist. Margus Leek (SCE E-Piim) jagas praktilist kogemust, kuidas E-Piim ennast tootjaorganisatsioonina tunnustas. Infopäeva lõpetas Meelis Annus (Maaelu Edendamise SA), kes rääkis võimalustest, kuidas MES saab tootjaid ning ühistuid toetada nii rahaliselt kui nõuandega.

Infopäevale registreerus 35 huvilist, kellest osales 22. Nende seas oli põllumajandustootjad ja mitmete ühistute esindajaid, aga ka Maaeluministeeriumi, Põllumajandusuuringute Keskuse (PMK) ning Põllumajandus- ja Toiduameti (PTA) ametnikke.

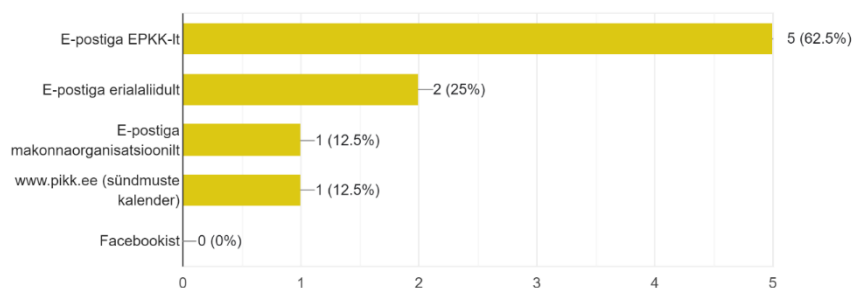
Mõju, tagasiside ja jätkutegevused

Sarnase pealkirjaga infopäev korraldati juba lõppenud ühistegevuse teadmussirde pikaajalise programmi (ÜhisPiP) raames. Võrreldes ÜhisPiP-i ajal toimunud infopäevaga on aga seadusraamistik oluliselt muutunud. Sellised üritused toetavad tootjaorganisatsioonide asutamist, kuna konkurentsierandid on üks oluline tootjaorganisatsioonide pooltargumente.

Infopäevale andis tagasisidet 22 osalejast kaheksa. Üldist korraldust ja veebiülekande kvaliteeti hindas 75% „väga heaks“ ja 25% „heaks“. Hinnang lektoritele oli pigem „väga hea“ ja „hea“ ning teemade valik sai samuti hindeks „väga hea“ ja „hea“.

Millisest allikast saite teate infopäeva toimumise kohta?

8 responses

Edaspidi sooviti koolituse teemadel nagu ühistute juhtimise head praktikad, toidulisandid, kodumaise toidu osakaalu suurendamine, laatade korraldamine, tarneahela läbipaistvus ning bioressursside väärindamine.

Infopäev välislektoriga „Põllumajandus 4.0“

Aeg: 06. aprillil 2022 kell 10.00–12.30

Koht: Zoom

Korraldaja: EPKK

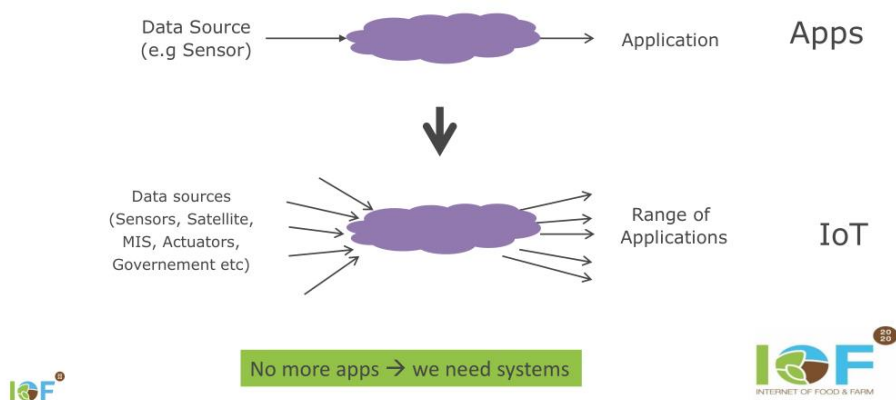
Osalejaid: 47

Info veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-infopaev-pollumajandus-4-0/> ja <https://epkk.ee/06-04-2022-epkk-infopaev-pollumajandus-4-0/>

Lühikirjeldus

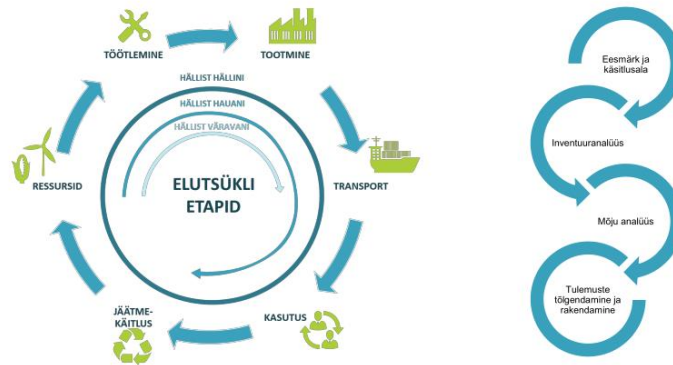
Infopäeva eesmärk oli tutvustada ühistutele uusi tehnoloogiaid ning innovaatilisi lahendusi ning nendega seotud tulevikutrende. Kuigi erinevaid tehnoloogiaid ning innovaatilisi lahendusi on turul arvukalt, olid infopäeva fookuses lahendused ning tehnoloogiad, mida põllumajandusühistud saaksid rakendada ning seeläbi oma liikmete lisandväärtust luua. Lisaks tutvustati infopäeval süsinikukauplemist, mis on muutunud väga aktuaalseks ning pakub tootjatele suurt huvi.

Cloud computing → IoT

Sirli Pehme (CIVITTA) kaasati infopäevale, kuna sageli presenteeritakse süsinikukaubandust väga lihtsustatult ning erinevad platvormid loovad mulje kui kiirest võimalusest lisatulu teenida. Sirli Pehme kaasamise eesmärk oligi pöörata tootjate tähelepanu süsinikukaubandusega seotud kitsaskohtadele ning sellega seotud küsimustele, mis ei ole täna veel hästi lahendatud ning panna tootjaid järele mõtlema enne, kui nad taoliste programmidega liituvad.

OLELUSRINGI ANALÜÜS (LCA) VÄLJENDAB TOOTE VÕI TEENUSE KESKKONNAMÕJU VÕTTES ARVESSE KÕIKI ETAPPE ANALÜÜSITAVAS VÄÄRTUSAHELAS

CIVITTA

5

Infopäevale registreerus 68 huvilist, kellest osales 47. Esindatud olid suuremad ja väiksemad põllumajandustootjad, söödatootjad ja mitmete ühistute esindajad, aga ka Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS-i (EPJ) ja PMK ametnikud ning EMÜ õppejõud.

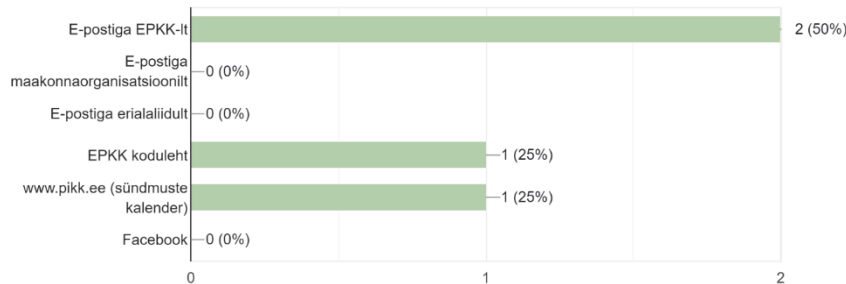
Mõju, tagasiside ja jätkutegevused

Siinne infopäev haakub ÜhendPiP-i ühistegevuse valdkonna 2022. aasta esimese infopäevaga. Põllumajandustootmise keskkonnamõju on teadmussiirde läbiv joon, kuna teema tõuseb Euroopa Liidu tasandil ja ka siseriiklikult üha teravamalt päevakorda. Väljakutsete ületamiseks tuleb rakendada innovaatilisi lahendusi – millest mõningaid infopäeval tutvustatigi –, kusjuures ühistud aitavad nende kohta infot levitada.

Infopäevale andis tagasisidet 47 osalejast neli. Üldist korraldust ja veebiülekanne kvaliteeti hindas 50% „väga heaks“ ja 50% „heaks“. Hinnang lektoritele oli pigem „väga hea“ ja „hea“ ning teemade valik sai samuti hindeks „väga hea“ ja „hea“.

Millisest allikast saite teate infopäeva toimumise kohta?

4 responses

Edaspidi sooviti koolitusi teemadel nagu (teemade valik korraldaja poolt) mullatervis sh mulla süsinikubilanss (3 soovijat), taimekaitsetööd ja mesilased (1, metaani (CH₄) heitmed

loomakasvatusest (2), vesiniksulfiidi (H₂S) ja ammoniaagi (NH₃) heitmed loomakasvatusest (2), hanede heidutamine (2) ja biometaani tootmine (1).

Õpiring „Aiandustootjate koostöö õpiring“

Aeg: 6. jaanuar 2022 kell 10.00–13.00, 18. jaanuar 2022 kell 10.00–13.00, 14. märts 2022 kell 11.30–16.30 ja 26. aprill 2022 kell 10.00–13.00

Koht: Zoom, Dorpat Hotell (Soola tn 6, Tartu linn, Tartu linn, Tartu maakond, 51004), Koivistosen Mansikkapaikka (Yrjölänkatu 28, Lahti, 15160, Soome) ja Kindel Käsi OÜ (Maarjakase, Unipiha küla, Nõo vald, Tartu maakond, 61619)

Korraldaja: EMÜ

Osalejaid: 6

Info veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/aiandustootjate-koostoo-opiring-2/>

Lühikirjeldus

Tänavune õpiring keskendus taaskord marjakasvatusele, kuna õpiringi tuumiku moodustasid kuus maasikakasvatajat. Õpiringis arutati saagikindlustuse võimalusi ja vajadusi, taimekaitse tulevikku ja koostööd Põllumajandus- ja Toiduametiga, uute taimekaitsevahendite turule viimist ning tööstuslikke maasikate väärindamise võimalusi. Üks kohtumine toimus Soomes, sest külastati ühte firma Koivistosen Mansikkapaikka tootmisüksustest. Põgusa külastuse käigus uuriti soomlastelt, kuidas nad oma maasikakasvatust korraldavad ja marjadele lisaväärtust annavad, et nende kogemuste varal kohalikku maasikakasvatust arendada.

Osa võtsid kuus inimest, kelle hulka kuulusid põllumajandusettevõtete juhid. Tõtt-öelda võttis õpiringist osa üks inimene rohkem, kuna esimeses õpiringis osales ühe tavakoosseisu liikme asemel teine maasikatootja.

Mõju, tagasiside ja jätkutegevused

2022. aasta õpiring näitas taas, kui võrd eluline on maasikakasvatajate jaoks taimekaitse. Seetõttu ei pääse teema arutamisest tulevikuski. Tulevastes õpiringides uuritakse sügavamalt saagi väärindamise küsimusi, mille vastu tuntavat huvi näitas ka Soome külastus. Pikemas perspektiivis muutub sellest nurgast praktilisemalt aianduse valdkonna tootjaorganisatsiooni loomine.

Ühistegevuse valdkonna nõukogu heakskiidu korral jätkub õpiringi tegevus ka 2023. aastal. Maasikakasvatavate tähelepanu koondub vahetutele probleemidele, mistõttu jääb keskmine ja pikk perspektiiv piisava tähelepanuta. Strateegilise planeerimise puudus mõjutab aga maasikakasvatavate kestlikkust, mis läbi ilmnebki siinse õpiringi kasulikkus – see annab võimaluse kaugemas tulevikku vaadata.

Infopäev välislektoriga „Ühistegevuse võimalused ja vajadused: head praktikad ja edulood“

Aeg: 14. juunil 2022. a. kell 10.00–13.45

Koht: Zoom

Korraldaja: EPKK

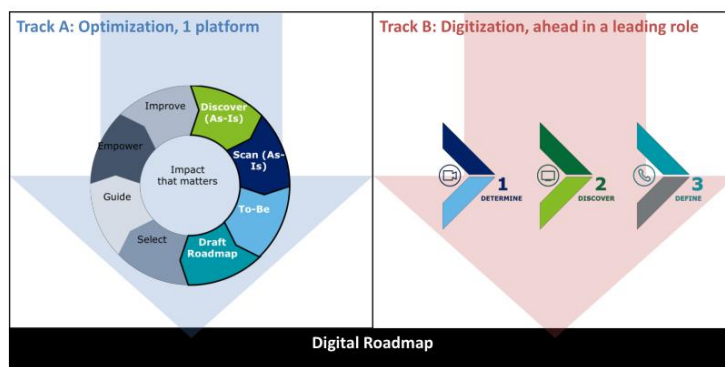
Osalejaid: 29

Info veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-infopaev-uhistegevuse-voimalused-ja-vajadused-head-praktikad-ja-edulood/> ja <https://epkk.ee/14-06-2022-epkk-infopaev-uhistegevuse-voimalused-ja-vajadused-head-praktikad-ja-edulood/>

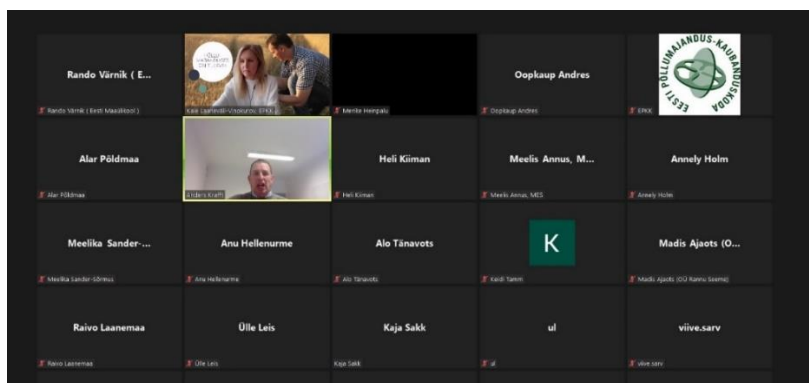
Infopäeva eesmärk oli tutvustada tootjatele erinevaid edulugusid ühistegevusest, et motiveerida ning julgustada neid ühistutega liituma. Infopäeva välisesinejateks olid valitud Copa Cogeca ühistegevuse innovatsiooni auhinna võitjad, et läbi teiste lugude ka Eesti ühistutele ideid anda ning neid motiveerida. Ettekandjate valimisel lähtusime põhimõttest, et esindatud oleksid võimalikult paljud sektorid, kuid et ka iga ettekanne kannaks endast olulist sõnumit.

Research to cooperate on Digitization

Nii oli esimese ettekande fookus tehnoloogilisel lahendusel, mis teenib nii ühistu liikmete huvi, kui suurendab tarneahela läbipaistvust tarbija jaoks. Lantmänneni ettekanne kandis endas sõnumit koostöö olulisusest teadus- ja arendusasutustega. TÜ Muhi Liha näitas, kuidas väga väike piirkondlik ühistu, kelle ressursid on igas mõttes piiratud, suudab oma liikmetele väga olulist lisandväärtust luua. Kevili ettekande oluline sõnum oli, et ühistu stabiilse arengu eeldus on liikmetevaheline usaldus ning nõukogu kontroll juhatuse üle.

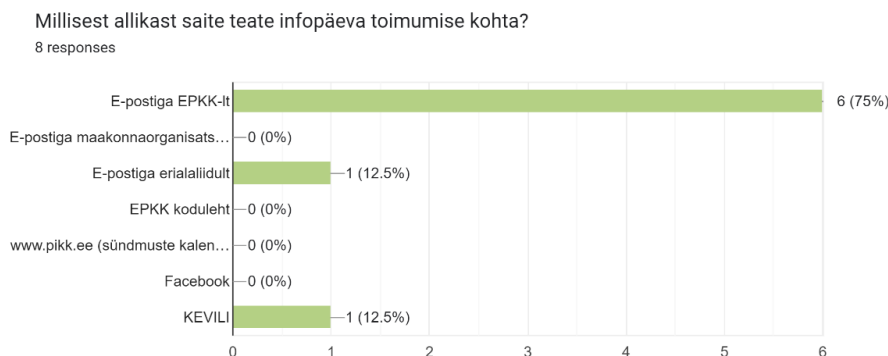

Infopäevale registreerus 40 huvilist, kellest osales 29. Esindatud olid suuremad ja väiksemad põllumajandustootjad, põllumeeste maakonnaorganisatsioonide esindajad, aga ka EMÜ õppejõud.

Mõju, tagasiside ja jätkutegevused

Lisaväärtuse loomine on konkurentsivõime, kestlikkuse ja edu alus. Seetõttu valiti osalejate inspiratsiooniks kaks Copa Cogeca innovatsiooniahinna võitjat, kes visandasid kaks viisi lisaväärtuse loomiseks: puu- ja köögiviljade tarneahela ümberkorraldamine ühtseks digitaalseks süsteemiks ja teraviljade seemnevilja (termo)töötlemine haiguskindluse ja saagikuse tõstmiseks. Samuti juhtisid ettekanded tähelepanu uurimis- ja arendustegevuse tähtsusele. Ühistegevuse maine tõstmiseks tuleb edaspidigi rõhutada positiivseid lugusid.

Infopäevale andis tagasisidet 29 osalejast 8. Üldist korraldust ja veebiülekande kvaliteeti hindas 75% „väga heaks“ ja 25% „heaks“. Väga kõrgelt hinnati Annely Holmi ja Andres Oopkaubi esinemist ja hinnang välislektoritele oli võrdselt „väga hea“ ja „hea“. Teemade valik sai pigem hindeks „väga hea“ ja „hea“.

Edaspidi sooviti koolitusi teemadel nagu (teemade valik korraldaja poolt) sõnniku käitlemine (soovis 2 osalejat), silo käitlemine (2), mullatervis sh mulla süsinikubilanss (5), väetise kasutamine ja hoiustamine (1), taimekaitsevahendite kasutamine ja hoiustamine (1), taimekaitsetööd ja mesilased (3), metaani (CH₄) heitmed loomakasvatusest (1), sõnnikuhoidlate renoveerimine ja rajamine (1), silohoidlate renoveerimine ja rajamine (3), silokile käitlemine (1), hanede heidutamine (1) ja biometaani tootmine (4). Lisaks toodi eraldi toodi välja järgmised teemad: vahekultuurid, püüdekultuurid, valgukultuuride väärindamine, vesiniku kasutamine ja kulutused nii vana silohoidla renoveerimisel kui ka uue rajamisel.

Ühepäevane täienduskoolitus „Kvaliteedikava nõuete väljatöötamine lihasektoris“

Aeg: 30. juuni 2022 kell 13.00–17.00

Koht: Eesti Maaülikooli peamaja (F. R. Kreutzwaldi tn 1a, Tartu linn, Tartu linn, Tartu maakond, 51006) ruum 0015

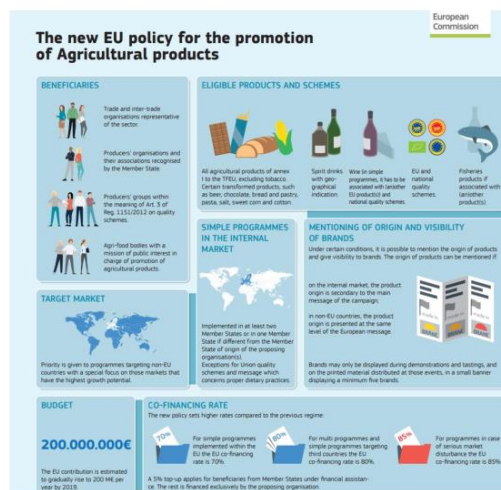
Korraldaja: EMÜ

Osalejaid: 16

Info veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/taienduskoolitus-kvaliteedikava-nouete-valjatootamine-lihasektoris/>

Lühikirjeldus

Täienduskoolituse sissejuhatuseks rääkisid Janeli Tikk (Maaeluministerium) ja Liis Raska (Maaeluministerium) tootjaorganisatsioonidest ja kvaliteedikavadest üldisemalt. Selgus, mis rolli täidavad need Euroopa ühtses põllumajanduspoliitikas (ÜPP), missugused on tootjaorganisatsioonide eesmärgid ja konkurentsierandid ning kuidas toimub kvaliteedikavade tunnustamine ja milliseid on juba Eestis ja Euroopas tunnustatud. Lõpuks tutvustasid lektorid uut ÜPP strateegiakava 2023–2027, kust toodi esile tootjaorganisatsioonide arendamise ja kvaliteedikavade toetamise meetmeid.

Allikas: Euroopa Komisjon

Toomas Kevvai (Eesti Kalatootjate Keskühistu) soovust tutvustas Eesti Kalatootjate Keskühistu praktilist kogemust. Ettekandest tuli välja üks põhilisemaid tõsiasju, et ühistud asutatakse selge vajaduse rahuldamiseks. Eesti Kalatootjate Keskühistu puhul oli asutamise põhjus vajadus säilitada tootjate saaki külmhoonetes, millest hiljem kasvas välja kalakomponentide tehas väheväärtuslikust kalast ja töötlemisjääkidest kalakomponentide (kalajahu ja -õli) tootmiseks. Kuigi keskühistu ei tegutse põllumajandussektoris, on selle kui tootjaorganisatsiooni eeldused samad teiste sektorite omadega: ühiselt mõistetud probleem, mida koos lahendatakse; arusaam, et ühine lahendus on etem üksi üritamisest; liikmete vaheline usaldus; liikmete valmisolek rahaliselt panustada ja reaalne tegevuskava.

Koolituse viimane ettekandja Rando Värnik (EMÜ), rääkis ühistegevuste üldistest põhjustest ja eelistest. Kõlama jäi mõte, et tootjad ei jõua üksi väärtusahelas kõrgemale ronida – seda saab teha ainult ühistu või tootjaorganisatsiooni liikmena. Tootjaorganisatsioon loob samuti raamistiku kvaliteedikava välja töötamiseks. Rühmatöö käigus selgitati välja, missugused on tootjaorganisatsiooni asutamise peamised stiimulid ja takistused, missugused probleemid teel varitsevad ja kuidas neid lahendada ning mis põhjustab tootjaorganisatsiooni asutamises enim ebakindlust ja kuidas seda ületada.

Osa võttis 16 inimest, kelle hulka kuulusid põllumajandusettevõtete ja -ühistute juhid ning töötajad Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ja Eesti Maaülikooli töötajad.

Mõju, tagasiside ja jätkutegevused

Täienduskoolituse selge fookus oli lihasektoril, mistõttu olid osalejadki moel või teisel valdkonnaga seotud. Üritus on osa pikemast lihasektori tootjaorganisatsioonide ja kvaliteedikavu puudutavast infopäevade ja koolituste seeriast, mis algas juba ühistegevuse teadmussiirde pikaajalise programmi lõpus.

Seetõttu on koolitusel väga selged jätkutegevused, millest vahetuim on tulevane kahepäevane täienduskoolitus „Lihasektori kvaliteedikava väljatöötamine II“. Edasi liigutakse samuti lihasektori tootjaorganisatsiooni asutamisega, milleni loodetakse jõuda juba 2023. aastal. Käesoleva teadmussiirde programmi ühistegevuse valdkonna tegevustega üritatakse protsessi toetada. Eriti selle osas, kuidas defineerida tootjaorganisatsiooni majanduslik põhjendus ning selle sihid ja eesmärgid.

Ajakava täitmine, tulemuslikkus ja edasised tegevused

Tänavuses tellimuses sätestatud tegevuste ellu viimine kulgeb plaanipäraselt. Siiani pole ilmnenud olulisi takistusi, mis sundinuks ajakava muutma. Osa teise poolaasta tegevustest on juba töös, näiteks juuli esimeses pooles algasid ühistegevust tutvustavate videoklippide võtted.

EMÜ ja EPKK koostöö toimus 2022. aasta esimesel poolaastal hästi. Tänu oma sidemetele erinevate põllumajandusvaldkonna esindajatega Eestis ja Euroopas said EPKK korraldatud üritustes osalejad teada palju uut ja kasulikku. EMÜ loodab samavõrd heale koostööle ka teisel poolaastal, kuna EPKK vahetu side põllumajandustootjatega annab tegevuste ellu viimiseks infot.

EPKK jälgib oma infopäevade planeerimisel, et need panustaksid nii PÕKA 2030 kui nelja sektori arengukava eesmärkide täitmisesse ning oleksid vastavuses nõukogu tellimusega ning vastavatel

kohtumistel kokku lepituga. Eelmisel poolaastal korraldatud kolm infopäeva vastasid tellimusele ning nii huvi nende vastu, osalejate arv kui tagasiside küsimustikud näitavad, et kuulajaid jäid rahule ning infopäevad täitsid oma eesmärgi.

Lisaks saab välja tuua, et 17. märtsil korraldatud infopäev andis kuulajatele taustateadmised tootjaorganisatsioonidest ning nende tunnustamise protsessist, mis hiljem lihtsustas oluliselt tootjaorganisatsiooni loomisega seotud koolituse läbiviimist, kuna koolitusel osalenutel olid baasteadmised olemas. See andis omakorda võimaluse koolitusel keskenduda sisulistele teemadele ning tootjaorganisatsiooni loomise protsessiga kiiremini edasi liikuda.

Põllumajandus 4.0 infopäev motiveeris Eesti Tõusigade Aretusühistu (ETSAÜ) liikmeid Eesti sealihasektori kvaliteedikavasse lisama kõrgemaid heaolunõudeid, mida on võimalik saavutada erinevate IoT lahendustega. Veebikoolitused on end info edastamiseks igati õigustanud. Kolmel infopäeval osales kokku 98 huvilist, kuigi probleemiks on vähene kirjalik tagasiside.

Tähelepanu sektoritele

Juba toimunud tegevuste ja alles ees seisvate tegevuste teemadest tulevad üldisemate valdkondade kõrval välja kaks spetsiifilisemat: aiandus (maasikakasvatuse) ja lihatootmine. Mõlemad valdkonnad on olude sunnil võrdlemisi kehvast seisust. Just seetõttu pööratakse ühistegevuse valdkonna tegevustes nendele valdkondadele natuke suuremat tähelepanu – seda muidugi ühistegevuse valdkonna nõukogu nõusolekul.

Maasikakasvatuse õpiring on juba aidanud maasikakasvatajatel edasi liikuda neile vajalike taimekaitsevahendite sertifitseerimise protsessiga. Kuigi see näib olevat kaugel ÜhendPiP-i ühistegevuse valdkonna tegevuste ambitsioonikatest eesmärkidest, on tegu siiski positiivse koostöö ilminguga. Õpiringilised tuvastasid puudusena asjaolu, et nende esindusorganisatsioonis toimub töö vabatahtlikkuse alusel, mistõttu on sellel vähe lobijõudu ja organisatsioon ei suuda maasikakasvatajate huvisid tõhusalt kaitsta. Probleemi sõnastamine loob eelduse selle lahendamiseks ehk tugevama esindusorganisatsiooni nagu ühistu või tootjaorganisatsiooni asutamiseks.

Sealihatootjad on majanduslike ja bioloogiliste mõjurite tõttu eriti kehvast olukorras. Liha madalad kokkuostuhinnad sunnivad neid otsima lahendusi, mis soodsamas olukorras tootjatele võib-olla mõttessegi ei tuleks. Olgugi, et stiimul on negatiivne, tähtsaks sealihatootjates valmidus ühineda ühistusse, asutada tootjaorganisatsioon ja luua kvaliteedikava. Selleks toetatakse sealihatootjate püüdeid teadmussiirde tegevustega.

Järgmine poolaasta

Tegevuste ettevalmistamisel teeme koostööd nii Maaeluministeriumi ametnikega, EPKK toimkondade (piimatoimkond, lihatoimkond, keskkonnatoimkond, maaelutoimkond) liikmetega, aga ka EPKK nõukogu ja liikmesorganisatsioonide esindajatega. Välislektorite kaasamisel jätkame koostööd Euroopa põllumajandusühistuid esindava organisatsiooni Copa Cogeca esindajatega.

EPKK jätkab 2022. a. tellimuse täitmist ka teise poolaastal, kusjuures ühistegevuse valdkonnas on kavas on korraldada:

- infopäev välislektoriga „Kuidas haarata noori maaettevõtjaid ühistusse?“ - 22. september;
- infopäev välislektoriga „Ühistegevuse võimalused ja vajadused: head praktikad ja edulood“ – 27. oktoober;
- veebikonverents „Toidu tootmisest ja põllumajandusest uut väärtust otsides: võimalused, vajadused ja valikud“ – 3. november;
- videofilm ühe filmiepisoodiga „Ühistegevust tutvustavad tegevuslood“ – 3 tk (III kvartal).

Allpool on kõigi tegevuste nimekiri, mis 2022. aasta teisel poolaastal korraldatakse:

- ettevõtte juhendamine „Ühistu tunnustamine tootjaorganisatsioonina“ (sobiva ühistu olemasolu korral);
- infopäev ettevõtte külastusega vähemalt 3 ak tundi „Eesti aiandussektori majanduskeskkond, lühikesed tarneahelad ja koostöövõimalused“;
- infopäev ettevõtte külastusega vähemalt 3 ak tundi „Ühistute roll muutuvast põllumajanduskeskkonnas“;
- infopäev vähemalt 3 ak tundi „Piirkondlike koostööalgatuste tutvustus“;
- infopäev vähemalt 3 ak tundi „Tooteinnovatsioon toidu- ja põllumajandustootmises“;
- infopäev välislektoriga „Kuidas haarata noori maaettevõtjaid ühistusse?“;
- Infopäev välislektoriga „Ühistegevuse võimalused ja vajadused: head praktikad ja edulood“
- kahepäevane täienduskoolitus „Lihasektori kvaliteedikava väljatöötamine II“;
- neli taskuhäälingut 20 min „Ühistegevuse tutvustus“;
- veebikonverents „Toidu tootmisest ja põllumajandusest uut väärtust otsides: võimalused, vajadused ja valikud“;
- kuus videofilmi ühe filmiepisoodiga „Ühistegevust tutvustavad tegevuslood“;
- õpiring „Taimikasvatustootjate koostöö õpiring“;
- õppereis välisriiki, vähemalt kolmepäevane „Irimaa lihavesekasvatuse parimad praktikad“ (*oleneb rahvusvahelise lennuliikluse ja COVID-19 pandeemia piirangute olukorrast*);
- ühepäevane täienduskoolitus „Kommunikatsioon põllumajandusettevõtetes ja -ühistutes“;
- ühepäevane täienduskoolitus „Konfliktide ennetamine ja lahendamine põllumajandusühistutes“;
- ühepäevane täienduskoolitus „Oma loo vestmine: lugude jutustamine praktilise vahendina“;
- ühepäevane täienduskoolitus „Põllumajandusettevõtete ja -ühistute finantseerimine ning riskijuhtimine“.